

Jag kan inte ha en kylig distans

Marianne Andersson om sin och andra kvinnors konst

Staffan Schmidt: Dina bilder, speciellt dina teckningar, visar ofta upp ett slags personer som är "försjunkna" i sin omgivning; ansikten blir rullstensiika, kroppar sticker upp som torsor strax ovan tjärlika vattenytor. Är det så att du vill skildra en dödsängtan, ett uppgående i allt?

MA: Marianne Andersson: Det finns en paradoxal hyllning av allt i utplåningen. I den stora röda målningen, "Draget", utgick jag ifrån att jag ville fylla den med allt... och den röda färgen är som en massa som sveper in och klipper av.

SS: Och det är blodets färg?

MA: Blod och ljus.

SS: Är det ett konkret "möte med döden du skildrar?"

KONST

MA: Det är snarast en ständigt närvarande känsla. Men under arbetet sitter jag inte och analyserar. Det är mer ett flöde, en vision, en synbild som träder fram som ett förhållande till materialet, formatet — eller kanske en fläck på ytan. Det handlar om ett sammanhang på en annan nivå än den analyserande och förnufts-mässiga. Riktigt rörig blir jag bara när jag försöker bestämma mig för ett system...

Under de senaste årens "boom" för konstnärligt skapande har knappast kvinnorna varit de mest framträdande. Men det finns några och Marianne Andersson hör till dem som deltog i utställningen "Matris" på Malmö Konsthall i våras. Hon är född 1956 i Partille utanför Göteborg och studerade mellan 1980 och 1982 på Gustavus Primus målarskola i Göteborg och vid Forum i Malmö 1982—1987. Den första separatutställningen hade hon i år på Lilla Konstsalongen i Malmö. Hon har också deltagit i en rad samlingsutställningar över hela landet och är bl a representerad i Malmö museers samlingar. Här samtalar hon med Staffan Schmidt.

SS: Det påtagligt fysiska i dina bilder och ditt sätt att arbeta, innehåller det kanske något typiskt kvinnligt?

MA: Jag tror att man präglas som kvinna av att alltid ha en beredskap i sin kropp för möjligheten av förändring, av nytt liv. Samtidigt kan jag inte identifiera mig med den kyliga distansen till bildskapandet som är en vanlig attityd i dag. Jag känner mig inte tillfredsställd om det inte i arbetet uppstår ett slags innerlighet mellan mig och bilden. Lite tillspetsat så är det bra om jag faller i gråt när bilden är färdig.

SS: När vet du att ditt arbete nått denna närhet?

MA: Vid en punkt där bild-

ens formalia, färg och form, stämmer med "innehållet". Men det händer också att en färdig bild senare visar sig dölja en annan som tränger upp ur den färdiga bildens yta.

Solkigt

SS: Men du har en "inre" bild som föregår den som du arbetar dig fram mot.

MA: Jo. När man arbetar sig inåt så sargar man bildytan. Det går inte att hålla den ren och snygg, det blir ingen proper vision så att säga. Med nödvändighet solkas bilden under arbetets gång.

SS: Vilka möjligheter tycker du konsten har i vår situation av faktisk bildövermättnad?

MA: Jag tror mycket på konstens inneboende tröghet. Jag arbetar inte i motsättning till metakonsten, men faran finns att metakonsten blir fullständigt ofarlig genom att ständigt konstatera samma sak. Men en konstnär som Barbara Kruger har gjort bilder som är oerhörda, både genom att vara kommenterande och samtidigt beröra någon-ting annat.

SS: Och vad kan det vara?

"Kvinnligt"

MA: Detta "något" låter sig inte inringas och plattas ut. Men det eggas till fortsatt betraktande.

SS: Metabilden, som Krugers, är inte utan skäl utpekad som en politisk och realistisk bild. Är det politisk konst som du håller på med?

MA: I den meningen att jag inte sysslar med ren estetik är det så. Jag vill inte skilja ut det jag som är bildskapande från det andra jaget eftersom jag i allra högsta grad är engagerad i vad som sker omkring mig. Det är viktigt att det politiska finns med också, jag vill inte skära i bildens möjligheter.

SS: Tillbaka till en tidigare fråga: Tänker du i "kvinnliga" termer?

MA: Jag har svårt att sätta mig in i vad som är kvinnligt,

eftersom jag inte vet något om det manliga... Men jag är övertygad om att skillnaden existerar. Inte så att man alltid kan säga "detta har en man gjort", man har så många gemensamma referenser. Men det finns tendenser; stundtals kan jag säga "den bilden skulle aldrig en kvinna gjort". Inom en del 80-talskonst så finns det rätt mycket muskler... Ett slags machobilder... Ett betanande av råstyrka, som inte behöver vara synonymt med kraftfullhet.

En rent muskulös sida i valet av material, format och tillvägagångssätt. Man hamnar in ett område åt sig. Det gäller kanske bristen på motsägelser... Jag kan exemplifiera med Rolf Hanson och Martin Engström. Men inte Max Book. Motsägelser och vighet är hela tiden mer närvarande i ett kvinnligt språk, eftersom man hela tiden upplever motsägelsen i sin egen kropp. Så elementärt kan det vara.

SS: Motsättningen mellan styrka och svaghet?

Djupdykande

MA: Ja. Och motsättningen mellan att "vara sig själv nog" och ändå alltid tillgänglig för något annat. Som man kan man, föreställer jag mig, hänge sig åt att dyka på en punkt, och dyka djävligt djupt.

SS: Detta man brukar mena med "Stor Konst"?

MA: Just det! Där har vi referensbiblioteket för "Stor Konst". När det gäller offentlig representation, de stora utställningarna och vad Sverige visar internationellt, antalet kataloger, så är läget för kvinnlig konst sådant att man känner sig som en utrotningshotad art. Det sprider lätt dåligt självförtroende: Är konst av kvinnor generellt sett så dålig? Står den aldrig för en representativ erfarenhet i samballet? Men när man är van vid referenserna till djupdykandet, så kanske den upplevs som svår att avläsa.

● Marianne Andersson och hennes målning "Kärret".

Foto: STIG ÅKE JÖNSSON

SS: Det finns någonting markerat nordiskt i dina bilder...

MA: Jag använder mig mycket av rekvisita från det tunga skogslandskapet. Många nordbor har sina rötter i detta som håller på att plånas ut. Jag reste i Lappland i somras. Där kommer man förbi ensligt liggande gårdar med vidunderliga utsikter. Man kan i sin fantasi bara nudda vid hur det var att växa upp där. Samtidigt sitter parabolantennerna där på taket. Den kontrasten tycker jag är talande.

SS: Och om en konstruktion så att säga ägnar sig åt att plocka isär parabolerna riskerar

man då, om jag förstår dig rätt, landskapet omkring oss?

MA: Hur många parabolerna är så öppnar man dörren varje morgon.

Samhällsnyttigt

SS: Standardfrågan: Varför ville du ägna dig åt konst?

MA: Jag bestämde mig ganska sent för att det var konst jag skulle hålla på med, trots att jag alltid använt mig av bilden som uttrycksmedel. Jag jobbade som mentalskötare och läste litteraturvetenskap. Det senare också relaterat till en uttrycksdröm, men jag blev besviken på universitetsmiljön. Det var en lättnad när jag bestämde mig för att börja på

en konstskola och slutade anstränga mig för att hitta "ansändigare" sysselsättningar. Jag inbillar mig att jag gör större samhällsnytta nu.

Egentligen är det intressantare att fråga varför man inte slutar. Det gäller att rannsaka sin motivation.

SS: Varför tror du att det är så påfallande många kvinnor som efter avslutad utbildning inte har "tid" med sin konst längre?

MA: Jag tror att det är tuffare för kvinnor. Även om man under 80-talet talar om en ny situation för konsten så fungerar konstmarknaden efter löjligt traditionella böjningsmönster. Där bör man dela er-

farenhet med en vit man ur medelklassen för att lyckas. Och resultatet av detta tycks vara att många tjejer så småningom lägger av.

Då är vi tillbaka vid "referensbiblioteket" igen. Jag har en känsla av att "kvinnlig" konst ofta faller under rubrikerna "vagt" och "ytligt". Bara för att det representerar ett annat sätt att se på världen. Men jag kan också känna att det håller på att växa fram ett "kvinnligt" språk som är... lite robustare och högljuddare. Jag kan se det bland mina kolleger och i en utställning som "Matris" på Malmö konsthall.

Staffan Schmidt